

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní třída 118/16, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 2. 2012, č. j. 9 A 74/2010 - 78,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalované **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal dne 8. 3. 2010 Krajskému soudu v Brně žalobu, postoupenou dne 17. 3. 2010 místně příslušnému Městskému soudu v Praze (kde byla věc vedena pod sp. zn. 9 A 74/2010), kterou se domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2010, č. j. 339/10. Uvedeným rozhodnutím žalovaná zrušila své předchozí rozhodnutí o určení advokáta k poskytnutí právní služby podle § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a zároveň stěžovateli sdělila, že mu další advokát k poskytnutí téže právní služby nebude určen.

[2] Výzvou ze dne 29. 8. 2011, č. j. 9 A 74/2010 - 63, byl stěžovatel vyzván Městským soudem v Praze, aby ve lhůtě do sedmi dnů od doručení zaplatil soudní poplatek ve výši

2000 Kč. Stěžovatel v reakci na to požádal o osvobození od soudních poplatků a v předloženém formuláři Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků ve věci uvedl, že nemá žádné příjmy, pouze pobírá státní příspěvek podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Městský soud jeho žádost o přiznání osvobození od soudních poplatků zamítl usnesením ze dne 21. 2. 2012, č. j. 9 A 74/2010 - 78, a to s odůvodněním, že stěžovatelovy majetkové poměry sice odůvodňují osvobození od soudních poplatků a jeho žalobu nelze pokládat za zjevně neúspěšnou, nicméně stěžovatel institutu osvobození od soudních poplatků zjevně zneužívá. Městský soud poukázal na to, že ke dni vydání usnesení evidoval již 223 stěžovatelových žalob, šikanóznost stěžovatelových podání však spatřoval nikoli v množství podaných žalob, nýbrž ve způsobu, jakým své soudní spory stěžovatel vyvolává a co je jejich podstatou. Městský soud poté popsal typický průběh stěžovatelova postupu vůči žalované, stejně jako průběh konkrétního posuzovaného sporu a dovodil z něj, že stěžovateli nejde primárně o to, aby se dobral vyřešení sporné otázky a ochrany svých práv, jeho samotným záměrem je vyvolání a vedení sporu jako takového. Při takovém způsobu vymáhání práv je podle městského soudu spravedlivé požadovat po stěžovateli, aby soudní řízení vedl s vědomím existence nákladů řízení. Z těchto důvodů městský soud považoval stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků za zneužití tohoto institutu zakotveného v § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a proto mu toto dobrodiní odepřel.

[3] Stěžovatel napadl usnesení podáním, kterým se domáhá kasace usnesení městského soudu a postoupení věci místně příslušnému soudu. Kasační stížnost odůvodňuje zejména tím, že jej městský soud skandalizoval a že nepřípustně hodnotil racionálnost jeho úkonů. Polemizuje také s tvrzením městského soudu, že zneužívá právo na osvobození od soudního poplatku. Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil své námitky zákonným kasačním důvodům ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., z textu podání je nicméně patrné, že namítá nezákonnost usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť z jiného důvodu kasační stížnost proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků ani podat nelze.

[4] Co se týká podmínek řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud netrval s ohledem na specifický charakter napadeného usnesení městského soudu na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. V řízení o kasační stížnosti směřující proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků totiž není namístě trvat na splnění těchto dvou propojených podmínek řízení, jak pro řízení týkající se osvobozování od soudních poplatků či následků nezaplacení soudního poplatku konstatoval zdejší soud například v rozsudku ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77 (publ. na www.nssoud.cz): *„Jakkoliv poplatková povinnost vzniká již podáním kasační stížnosti (ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) zákona o soudních poplatcích) a splnění této povinnosti není nutně vázáno až na výzvu soudu, Nejvyšší správní soud již judikoval (rozsudek ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, www.nssoud.cz), že povaha rozhodnutí o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, proti němuž kasační stížnost směřuje, vylučuje, aby v posuzované věci bylo možno nedostatek podmínky uhrazeného soudního poplatku považovat za překážku, jež by bránila vydání rozhodnutí, jímž se řízení o kasační stížnosti končí. Za situace, kdy předmětem přezkumu je rozhodnutí, jímž bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku, by totiž trvání na podmínce uhrazení poplatku pro kasační řízení vedlo k vlastnímu popření cíle, jenž účastník podáním kasační stížnosti sledoval, a znamenalo by řetězení řešeného problému, které by ve svém důsledku popíralo smysl samotného řízení, jehož předmětem je*

posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení předchozího řízení v důsledku nesplnění právě této povinnosti ze strany stěžovatele, tedy povinnosti zaplatit soudní poplatek.“

[5] Kasační stížnost je tedy podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná, byť nebyl zaplacen soudní poplatek a stěžovatel není ani zastoupen advokátem. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že není důvodná.

[6] Stěžovatel brojí proti tomu, že byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud ovšem poté, co posoudil napadené usnesení městského soudu pohledem stěžovatelových kasačních námitek, dal městskému soudu zapravdu.

[7] Již ve svém rozsudku ze dne 20. 9. 2011, č. j. 2 As 105/2011 – 44 (publ. na www.nssoud.cz), týkajícím se téhož stěžovatele, zdejší soud podrobně vysvětlil, že samotný počet sporů vedených žalobcem nemůže být dostatečným důvodem k tomu, aby postup žalobce byl označen za zneužití práva, a požadoval v podobných případech po krajských soudech, aby podrobně odůvodnily, v čem konkrétně spatřují zneužití práva ze strany žalobce podávajícího velké množství žalob: *„Lze tedy uvést, že dochází-li ze strany účastníka řízení ke zneužívání institutu osvobození od soudních poplatků, není možné mu tuto výhodu přiznat. Taková ochrana účastníka řízení, byť v tíživé finanční situaci, by se již míjela se samotným účelem tohoto institutu a potažmo účelem vedení soudních sporů. Na druhou stranu je však třeba zdůraznit, že každou žádost o osvobození od soudních poplatků je nutné s ohledem na okolnosti konkrétního případu pečlivě posoudit s tím, že rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků z důvodu zneužití tohoto dobrodiní ze strany účastníka řízení musí být řádně odůvodněno (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 1 As 54/2010 - 29). Nejvyšší správní soud proto dospěl při přezkumu napadeného usnesení městského soudu k závěru, že kromě shora popsané zmatečnosti jeho odůvodnění nelze považovat právě s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu ani za dostatečné a přezkoumatelné. Městský soud totiž ve vztahu ke konkrétnímu případu poukázal toliko na počet soudních sporů, které jsou v případě stěžovatele u Městského soudu v Praze evidovány. Jinak však vůbec neodůvodnil, proč jednání stěžovatele ve vztahu k této věci považuje za šikanózní, resp. vedoucí ke zneužití institutu osvobození od soudních poplatků.“*

[8] V nyní posuzovaném případě se ovšem městský soud podobného pochybení nedopustil a šikanóznost stěžovatelova postupu dostatečně zdůvodnil. Nejprve totiž stručně přitakal stěžovateli, že jeho majetkové poměry odůvodňují osvobození od soudních poplatků a jeho žalobu také nelze pokládat za zjevně neúspěšnou. Dále akceptoval, že velký počet žalob podaných stěžovatelem proti žalované nelze bez dalšího pokládat za důvod, kvůli kterému by mu neměla svědčit možnost osvobození od soudních poplatků. Pak však městský soud podrobně popsal jednak „stereotypní průběh“ stěžovatelových sporů a jednak průběh nyní posuzovaného případu, který velmi podrobně popsal. Rozebral přitom jak jednotlivá rozhodnutí žalované, tak průběh stěžovatelovy komunikace s advokátem, jenž mu byl žalovanou ustanoven a jehož ustanovení bylo následně zrušeno, a konečně i průběh jednání před soudy.

[9] Nejvyšší správní soud se s tímto popisem skutkového stavu ztotožňuje a ani stěžovatelovy výtky o údajném překrucování skutečností ze strany městského soudu jej nepřesvědčily. Vycházeje z tohoto skutkového stavu podrobně popsaného městským soudem, nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu než přisvědčit městskému soudu i v tom,

jak je třeba stěžovatelův postup obecně, stejně jako v konkrétním případě, hodnotit, tedy jako samoúčelnou snahu o vyvolání a vedení sporu, jehož podstata se vytrácí a stává se bezpředmětnou. Při takovém přístupu je opravdu třeba jeho žádost o osvobození od soudních poplatků nutno klasifikovat jako zneužití tohoto dobrodiní poskytovaného soudním řádem správním. Odůvodnění napadeného usnesení městského soudu je tedy třeba i pohledem stěžovatelových výtek obsažených v kasační stížnosti pokládat za dostatečné a přesvědčivé a stěžovatelova kasační stížnost je tedy v tomto ohledu nedůvodná.

[10] Co se týče druhé části stěžovatelova kasačního petitu, tedy požadavku, aby věc byla postoupena místně příslušnému soudu, touto otázkou se Nejvyšší správní soud v tomto řízení vůbec nemohl zabývat, neboť nebyla předmětem usnesení městského soudu napadeného kasační stížností, takže tato otázka zůstala zcela mimo rámec kasačního přezkumu.

[11] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost stěžovatele jako nedůvodnou se shora uvedených důvodů zamítl.

[12] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, takže jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu